

Sygn. akt XIII Ca 203/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 sierpnia 2015 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu – Wydział XIII Cywilny Rodzinny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Alicja Spustek-Kłaskała

Sędziowie: SSO Agata Kotuła

SSR del. Marta Rogozik

Protokolant: Magdalena Maślanka

po rozpoznaniu w dniu 21 sierpnia 2015 r. we Wrocławiu

sprawy z powództwa **R. J.**

przeciwko **M. J.**

o ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego lub o obniżenie alimentów

oraz z powództwa wzajemnego **M. J.**

przeciwko **R. J.**

o podwyższenie alimentów

na skutek apelacji wniesionej przez powoda od wyroku Sądu Rejonowego w Środzie Śląskiej z dnia 28 stycznia 2015 r. sygn. akt III RC 139/14

I. zmienia zaskarżony wyrok w punkcie I i III w ten sposób, że uchyła z dniem 01 września 2014 r. obowiązek alimentacyjny powoda R. J. ustalony na rzecz pozwanej M. J. wyrokiem Sądu Rejonowego w Środzie Śląskiej z dnia 13 sierpnia 2012 r. w sprawie III RC 29/12 w kwocie po 1000 zł miesięcznie, a nadto odstępuje od obciążenia powoda należnymi kosztami sądowymi;

II. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 600 zł tytułem kosztów procesu poniesionych przez powoda w postępowaniu odwoławczym.

M. A. S. A. K.

Sygn. akt: XIII Ca 203/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 stycznia 2015 r., wydanym w sprawie III RC 139/14 z powództwa R. J. przeciwko M. J. o ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego lub o obniżenie alimentów oraz z powództwa wzajemnego M. J. przeciwko R. J. o podwyższenie alimentów, Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej III Wydział Rodzinny i Nieletnich oddalił powództwo główne (punkt I wyroku); oddalił powództwo wzajemne o podwyższenie alimentów (punkt II wyroku); nakazał powodowi – pozwanemu wzajemnemu aby uiścił na rzecz skarbu Państwa kwotę 600,00 zł tytułem zwrotu

kosztów procesu (punkt III wyroku); odstąpił od obciążania pozwanej – powódki wzajemnej kosztami procesu (punkt IV wyroku).

Rozstrzygnięcie powyższe Sąd oparł głównie na następujących ustaleniach faktycznych

R. J. jest ojcem M. J.. Wyrokiem Sądu Rejonowego w Środzie Śląskiej z dnia 13 sierpnia 2012 r., w sprawie o sygn. akt III RC 29/12 podwyższono alimenty zasądzone od R. J. na rzecz M. J. wyrokiem Sądu Rejonowego w Środzie Śląskiej z dnia 01 października 2009 r., w sprawie o sygn. akt III RC 154/09, zmienionym przez Sąd Okręgowy we Wrocławiu wyrokiem z dnia 20 stycznia 2010 r., w sprawie o sygn. akt XIII Ca 410/09 z kwoty 800 zł miesięcznie do kwoty 1.000 zł miesięcznie, płatne poczynając od dnia 23 stycznia 2012 r. z góry do 2-go dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w płatności którejkolwiek z rat.

W dacie ostatniego orzekania o obowiązku alimentacyjnym M. J. ukończyła studia licencjackie, stacjonarne na Uniwersytecie Przyrodniczym we W., na kierunku biologia stosowana. Nie podejmowała prac dorywczych, ani nie pobierała świadczeń z (...). Nie posiadała własnego majątku z którego mogłaby się utrzymać. Od października 2012 roku podjęła studia stacjonarne na Politechnice (...), Wydziale Chemicznym, kierunek biotechnologia oraz zamierzała kontynuować naukę na Uniwersytecie Przyrodniczym we W. na studiach magisterskich, na kierunku techniki laboratoryjne.

W dacie ostatniego orzekania o obowiązku alimentacyjnym miesięczny koszt utrzymania M. J. kształtował się na poziomie około 2.000 zł. Na kwotę tą składały się: wyżywienie i środki czystości – 500 zł, odzież – 200 zł, koszt stancji – 700 zł, edukacja i ubezpieczenia – 300-350 zł, bilety miesięczne – 60 zł, telefon – 50 zł, utrzymanie dwóch psów – około 200 zł. Ponadto raz w roku koszt jednorazowego wypoczynku wynosił – 500 zł. W związku z zakończeniem studiów licencjackich pozwana – powódka wzajemna musiała opłacić kwotę około 350 zł za dyplomy oraz kwotę 85 zł opłaty rekrutacyjnej na studia magisterskie na Uniwersytecie Przyrodniczym we W.. Nadto matka pozwanej – powódki wzajemnej co miesiąc dawała córce kwotę 300-350 zł dokładając się do utrzymania córki oraz dawała prezenty.

W dacie ostatniego orzekania o obowiązku alimentacyjnym matka powódki W. J. pracowała jako nauczyciel w gimnazjum za wynagrodzeniem 3.973,42 zł brutto miesięcznie, z którego co miesięcznie była potrącana kwota 350 zł w związku z zaciągnięciem pożyczki z pracowniczej kasy zapomogowo - pożyczkowej. Zamieszkiwała z młodszym bratem M. K. J. oraz konkubentem. Miesięczny koszt utrzymania matki pozwanej powódki wzajemnej wynosił około 950 zł na co składały się: czynsz – 542 zł, gaz – 100 zł, prąd – 184 zł, internet – 35 zł, usługi (...) – 90 zł. Opłacała też polisę ubezpieczeniową syna w kwocie 162,25 zł miesięcznie. Ponadto posiadała samochód osobowy, którego miesięczny koszt utrzymania (opłaty za paliwo, ubezpieczenie) wynosił około 300 zł miesięcznie. Matka pozwanej - powódki wzajemnej była zobowiązana do ponoszenia opłat związanych z podatkiem gruntowym i rolnym w kwocie 288,51 zł rocznie w związku ze współwłasnością nieruchomości, położonej przy ulicy (...) oraz przy D. 16D/3 w Ś..

W dacie ostatniego orzekania o obowiązku alimentacyjnym powód – pozwany wzajemny R. J. pracował w Przedsiębiorstwie Budowlano – (...) we W., na czas nieokreślony na stanowisku kierownika budowy za wynagrodzeniem w kwocie 5.222,77 zł netto miesięcznie. Zamieszkiwał w domu jednorodzinnym przy ul. (...) w Ś., którego współwłaścicielem była matka pozwanej – powódki wzajemnej W. J.. Jego comiesięczne koszty utrzymania kształtowały się na poziomie około 1.500 zł na co składały się opłaty: telewizja – 69 zł, telefon komórkowy – 50 zł, wywóz nieczystości – 40,94 zł, gaz – 500 zł, prąd – 90 zł, woda – 40 zł, wyżywienie – około 500 zł, odzież – 200 zł. Ponadto opłacał składki na (...) Okręgową Izbę (...) w W., której jest członkiem w kwocie 156 zł rocznie. Ze swoich dochodów przeznaczał co miesiąc kwotę 500 zł swojej matce E. J. (która ma orzeczony stopień niepełnosprawności w stopniu znacznym) na zakup leków. Od listopada 2011 roku był objęty ochroną ubezpieczeniową z tytułu polisy na życie zawartej z MyLife Towarzystwo (...) S.A a G. (...) Bank i do kwietnia 2012 roku opłacał co miesiąc składki w wysokości 272 zł. W związku z wygaśnięciem umowy ubezpieczenia otrzymał kwotę 864,15 zł. Powód – pozwany wzajemny był zobowiązany do płacenia alimentów na rzecz małoletniego syna K. J. w kwocie 700 zł co miesiąc, na podstawie wyroku Sądu Rejonowego w Środzie Śląskiej z dnia 16 kwietnia 2012r, w sprawie o sygn. akt III RC 266/11. W dniu 08 maja

2012 r. została przeciwko powodowi wszczęta egzekucja komornicza w związku z zaległością w płaceniu alimentów na rzecz pozwanej – powódki wzajemnej M. J. za okres kwiecień i maj 2012 roku.

Obecnie powód – pozwany wzajemny R. J. ma 55 lat, zamieszkuje sam w domu jednorodzinnym, stanowiącym współwłasność z matką pozwanej – powódki wzajemnej W. J., przy ul. (...) w Ś.. Jest zatrudniony w Przedsiębiorstwie Budowlano – (...) Sp. z o.o. we W., na stanowisku kierownika budowy, z wynagrodzeniem miesięcznym średnio z trzech ostatnich miesięcy (08-10.2014) netto 5.222,77 zł. Obecnie pracuje na budowie prowadzonej przez firmę w G.. Do pracy dojeżdża autobusem, sporadycznie w sytuacji konieczności usunięcia awarii na budowie, ma do dyspozycji samochód służbowy. Nie podejmuje prac dorywczych, ani dodatkowego zatrudnienia. Powód – pozwany wzajemny opiekuje się niepełnosprawną matką E. J.. W 2013 roku dochód roczny powoda – pozwanego wzajemnego ze stosunku pracy wynikający z PIT-36 wyniósł kwotę 97.278,21 zł. Nadto otrzymał on od (...) Bank S.A z siedzibą w W. ekwiwalent pieniężny z tytułu funduszu emerytalnego (na podstawie ugody pozasądowej) w kwocie 9.813,21 zł. Jest on członkiem (...) Okręgowej Izby (...) z siedzibą w W., z tytułu członkostwa zobowiązany jest uiszczać składki członkowskie w kwocie rocznie 142 zł. Pozwany w 2014 roku zaciągnął kredyt bankowy na zakup samochodu w kwocie 15.000 zł, na okres do dnia 01.09.2017r., z ratą miesięczną 507,31 zł.

Na miesięczne koszty utrzymania powoda – pozwanego wzajemnego składają się: żywienia – 700 zł, odzież i środki czystości – 150 zł, dojazd do pracy – 500 zł, woda i ścieki – około 53 zł, telewizja cyfrowa – 49 zł, odpady – 12 zł, internet – około 50 zł, gaz – średnio około 500 zł. Pozwany płaci zasądzone dotychczas alimenty na rzecz syna - K. J. w kwocie 700 zł oraz na rzecz córki - M. J. w kwocie 1.000 zł miesięcznie. Nadto powód – pozwany wzajemnie dodatkowo, oprócz alimentów daje synowi – około 200 zł (ostatnio zapłacił za naprawę roweru syna) oraz wspiera finansowo swoją matkę E. J. – około 500 zł miesięcznie. Roczny koszt ogrzewania domu jednorodzinnego drewnem, w którym mieszka powód – pozwany wzajemny to kwota około 1.800 zł. Powód – pozwany wzajemny zalega z płatnościami za gaz, telewizję, internet, wodę – w sumie około 1.300 zł.

Powód – pozwany wzajemny pozostaje w konflikcie z córką M. J. oraz była żoną, a matką pozwanej – powódki wzajemnej, toczy się szereg postępowań sądowych karnych i cywilnych, których koszty częściowo ponosi powód – pozwany wzajemnie. Ostatnio zapłacił trzy raty miesięczne za opinię biegłego w sprawie cywilnej o podział majątku w wysokości łącznie 900 zł (300 zł miesięcznie).

W roku akademickim 2012/2013 M. J. podjęła naukę na Politechnice (...) we W., studia stacjonarne II stopnia magisterskie, na kierunku biotechnologia. W 2013 roku była studentką V roku biologii na Uniwersytecie Przyrodniczym we W. uczestniczyła w projekcie badawczym – związek genów kodujących immunoglobulinopodobne receptory komórek NK (KIR) z podatnością i przebiegiem zakażenia HIV-1, prowadzonym przez Instytut (...). Została wyróżniona za prezentację pracy magisterskiej, przedstawionej na II (...) w Instytucie (...) w dniu 10 czerwca 2014r. W czerwcu 2013 roku M. J. uzyskała certyfikat (...) Przyrodniczego we W. za udział w szkoleniu w zakresie laboratoryjnej oceny mleka. W 2014 roku ukończyła też z wynikiem pozytywnym szkolenie i uzyskała certyfikat audytora wewnętrznego systemu zarządzania jakością ISO 9001:2008.

M. J., ma 26 lat. Obecnie zamieszkuje w wynajmowanym pokoju z dostępem do ogrodu, przy ul. (...) we W.. Nie jest zarejestrowana w Powiatowym Urzędzie Pracy. W roku 2013 nie otrzymała żadnego dochodu. W 2014 roku uzyskała jednorazowy dochód w kwocie 200 zł brutto (netto 164 zł) z tytułu zawartej w dniu 28 listopada 2013r. z Uniwersytetem Przyrodniczym we W. umowy zlecenia, przedmiotem której było weryfikacja poprawności i skuteczności działania portalu internetowego. Obecnie M. J. nie posiada żadnego majątku, ani dochodu z którego mogłaby się utrzymać.

W roku 2014 M. J. ukończyła studia na Uniwersytecie Przyrodniczym we W., na kierunku biologii, uzyskała tytuł magistra biologii, z wynikiem bardzo dobrym. W roku akademickim 2014/2015 M. J. podjęła naukę na Uniwersytecie Przyrodniczym we W., na pierwszym roku studiów I stopnia stacjonarnych, Wydziale Biologii i (...), kierunku zootechnika, studiów trwających 3,5 roku. Nadto od kwietnia 2014 roku pozwana – powódka wzajemna odbywa bezpłatny staż w Katedrze i Zakładzie (...) we W.. Pozwana – powódka wzajemna chciałaby uzyskać uprawnienia

laboratoryjne, których koszt uzyskania wynosi 16.000 zł. Obecnie pozwana – powódka wzajemna ma zajęcia na Uniwersytecie Przyrodniczym we W., od poniedziałku do środy – do godz. 19:00 oraz w piątek do godz. 13:00, zaś w czwartek uczęszcza na zajęcia na Uniwersytecie Medycznym we W..

Miesięczny koszt niezbędnego utrzymania M. J. kształtuje się na poziomie około 2.000 zł. Na tą kwotę składają się: koszty najmu pokoju wraz z opłatami eksploatacyjnymi – 1.000 zł, odzież – 200 zł, środki czystości i wyżywienie – 500 zł, Internet, telefon, telewizja – 150 zł, dojazdy i utrzymanie samochodu – 200 zł, wydatki dydaktyczne – około 50 zł. Nadto powódka ponosi inne wydatki dodatkowe, w tym koszty utrzymania dwóch psów – 200 zł miesięcznie, karnet na basen i siłownię – 120 zł miesięcznie, jednorazowo ubezpieczenie w szkole – 50 zł, szczepienia na wirusowe zapalenie wątroby typu C – 150 zł, badania i leczenie stomatologiczne – 600 zł na okres kilku miesięcy, okulista – 200 zł, wydanie dyplomu i zdjęcia – około 50 zł, opłatę za postępowanie rekrutacyjne na kierunku zootechnika – 80 zł, wyjazdy na sympozja i konferencje naukowe – 150 zł cztery razy w roku. Nadto matka pozwanej – powódki wzajemnej w miesiącu sierpniu i wrześniu 2014 roku przekazała córce kwotę po 1.000 zł, we wrześniu kwotę 150 zł - dokładając się do utrzymania córki oraz daje prezenty (kupuje odzież, kosmetyki, przynosi obiady).

Matka pozwanej – powódki wzajemnej zamieszkuje z młodszym bratem M. K. J. (który przebywa za granicą) oraz konkubentem. Pracuje jako nauczyciel w gimnazjum, z wynagrodzeniem około 3.000 zł netto.

Powiatowy Urząd Pracy w Ś. nie dysponował ofertami pracy dla kierownika budowy, technika budowlanego, dla magistra biologii. Powiatowy Urząd Pracy w Ś. i Powiatowy Urząd Pracy we W. dysponowały ofertami pracy dla osób bez kwalifikacji zawodowych z wynagrodzeniem brutto od 1.680 zł do 2.268 zł. Powiatowy Urząd Pracy we W. dysponował ofertami pracy dla kierownika budowy z wynagrodzeniem miesięcznym brutto 3.500 zł, technika budowlanego z wynagrodzeniem brutto 3.450 zł, magistra biologii z wynagrodzeniem brutto za godz. 23-33 zł.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy przeprowadzając analizę przede przepisów art. 128, 133, 135, 138, art. 140 k.r.o. uznał, że zarówno powództwo główne o ustalenie wygaśnięcia albo obniżenie obowiązku alimentacyjnego, jak i powództwo wzajemne o podwyższenie alimentów, nie zasługiwały na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy zważył, że obowiązek alimentacyjny został nałożony na powoda – pozwanego wzajemnie wyrokiem Sądu Rejonowego w Środzie Śląskiej z dnia 13 sierpnia 2012 r., w sprawie o sygn. akt III RC 29/12 w którym podwyższono alimenty zasądzone od R. J. na rzecz M. J. z kwoty 800 zł miesięcznie do kwoty 1.000 zł miesięcznie, płatne poczynając od dnia 23 stycznia 2012 r. z góry do 2-go dnia każdego miesiąca z ustawowymi odsetkami w przypadku zwłoki w płatności którejkolwiek z rat. Należało zatem ustalić, czy od daty wydania prawomocnego wyroku w powyższej sprawie zmieniły się możliwości zarobkowe lub sytuacja majątkowa zobowiązanego do płacenia alimentów R. J., jak również czy zmieniła się sytuacja uprawnionej do alimentów na tyle, aby zasadnym było wygaśnięcie obowiązku alimentacyjnego, czy też dokonanie zmiany jego wysokości.

Powód – pozwany wzajemnie wnosił o wygaśnięcie obciążającego go obowiązku alimentacyjnego względem pełnoletniej córki M. J., z ostrożności procesowej żądał obniżenia tego obowiązku z kwoty 1.000 zł do kwoty 400 zł miesięcznie. Powód opierał żądanie pozwu na chybionym zarzucie, że sam fakt, iż córka kończy 26 lat i ukończyła pewien etap edukacji zawodowej, oznacza, że może sama się utrzymać. Podnosił, że pozwana – powódka wzajemna jest w stanie podjąć pracę i samodzielnie utrzymać, a także, że prowadzi ona obecnie wspólne gospodarstwo domowe z partnerem. Nadto powoływał okoliczności związane z jego trudną sytuacją materialną. Jednakże pomimo obowiązku wynikającego z art. 6 k.c. nie wykazał on okoliczności, które uzasadniałyby przyjęcie, że pozwana- powódka wzajemna może już się sama utrzymać z własnych dochodów, czy też zmiany jego sytuacji majątkowej. Pozwana – powódka wzajemna, jak ustalono, nie osiąga żadnych dochodów, które pozwoliłyby jej na samodzielne utrzymanie, nie uzyskuje stypendium na Uczelni mimo, że podjęła próby jego uzyskania. W 2013 roku nie osiągnęła żadnych dochodów, zaś w 2014 roku jedyny jej dochód to kwota netto 164 zł. Tymczasem rodzice winniłożyć na utrzymanie i wykształcenie także pełnoletniego dziecka, zdobywającego kwalifikacje zawodowe, odpowiadające jego uzdolnieniom i predyspozycjom. Samo osiągnięcie pełnoletniości przez dziecko, nie jest podstawą do uchylenia obowiązku alimentacyjnego. Jeżeli

dotychczasowe kwalifikacje dziecka nie zapewniają mu odpowiedniego poziomu życia i w związku z tym zamierza ono podnieść te kwalifikacje, kontynuując kolejny etap na studiach wyższych, nie zwalnia to rodziców od alimentacji.

Sąd Rejonowy uznał, że z dokonanych ustaleń w sprawie wynika, że pozwana – powódka wzajemna kontynuuje naukę. Błędne, albowiem nie poparte żadnym racjonalnym uzasadnieniem jest założenie powoda – pozwanego wzajemnego, jakoby pozwana – powódka wzajemna miałyby podjąć kolejne studia stacjonarne, tylko po to, aby uzyskać alimentację od powoda – pozwanego wzajemnego. W roku 2014 ukończyła ona studia na Uniwersytecie Przyrodniczym we W., z wynikiem bardzo dobrym. Obecnie w roku akademickim 2014/2015 M. J. podjęła naukę na Uniwersytecie Przyrodniczym we W., na pierwszym roku studiów I stopnia stacjonarnych, Wydziale Biologii i (...), kierunku zootechnika, które będą trwały 3,5 roku. Od kwietnia 2014 roku pozwana – powódka wzajemna odbywa także bezpłatny staż w Katedrze i Zakładzie (...) we W.. Pozwana – powódka wzajemna, jak podała podczas przesłuchania chciałaby dla poszerzenia swoich umiejętności zawodowych, uzyskać uprawnienia laboratoryjne, których koszt wynosi 16.000 zł. Należy dodać, że kształcenie pozwanej – powódki wzajemnej w systemie studiów stacjonarnych, nie pozwala jej na podjęcie pracy zarobkowej, a zatem nie daje tym samym jej możliwości usamodzielnienia się i ponoszenia ciężaru swojego utrzymania. Ukończenie studiów stacjonarnych, na kierunku zootechnika, umożliwi pozwanej – powódce wzajemnej uzyskanie tytułu inżyniera, a zatem realnie większych perspektyw zawodowych, a co za tym idzie i zarobkowych. Jednocześnie nie zostało stwierdzone, aby pozwana – powódka wzajemna nie wykorzystwała przeznaczonego czasu na naukę, w sposób umożliwiający podjęcie pracy zarobkowej. Obecnie pozwana – powódka wzajemna ma zajęcia na Uniwersytecie Przyrodniczym we W., od poniedziałku do środy – do godz. 19:00 oraz w piątek do godz. 13:00, zaś w czwartek uczęszcza na zajęcia na Uniwersytecie Medycznym we W.. Należy wskazać, że pozwanej – powódce wzajemnej pozostają jedynie dwa dni w tygodniu, tj. sobota i niedziela wolne od zajęć, które winna przeznaczyć głównie na wypoczynek. Nie można odmawiać pozwanej – powódce wzajemnej prawa do kształcenia, poszerzania swoich umiejętności i uzyskiwania uprawnień zawodowych. Wskazać trzeba, że ciężar utrzymania córki ponosi także matka pozwanej, której dochód jest nieporównywalnie mniejszy od dochodu powoda. Podkreślenia wymaga, że fakt iż pozwana – powódka wzajemna kontynuuje naukę, uzyskując bardzo dobre wyniki oraz poszerza własne kwalifikacje o dodatkowe kursy, uzyskuje certyfikaty, nie jest naganne, a wręcz przeciwnie zasługuje na pełną aprobatę. Dziecko, które osiągnęło pełnoletniość, ale zdobyło także wykształcenie umożliwiające podjęcie pracy zawodowej, pozwalającej na samodzielne utrzymanie, nie traci uprawnień do alimentów, jeżeli chce kontynuować naukę i zamiar ten znajduje uzasadnienie w dotychczas osiągniętych. Tymczasem jak wynika z ustaleń Sądu pozwana ukończyła studia z wynikiem bardzo dobrym. Na Uniwersytecie Przyrodniczym we W. uczestniczyła w projekcie badawczym – związek genów kodujących immunoglobulinopodobne receptory komórek NK (KIR) z podatnością i przebiegiem zakażenia HIV-1, prowadzonym przez Instytut (...). Została wyróżniona za prezentację pracy magisterskiej, przedstawionej na II (...) w Instytucie (...) w dniu 10 czerwca 2014r. W czerwcu 2013 roku M. J. uzyskała certyfikat (...) Przyrodniczego we W. za udział w szkoleniu w zakresie laboratoryjnej oceny mleka. W 2014 roku ukończyła też z wynikiem pozytywnym szkolenie pod nazwą – i uzyskała certyfikat audytora wewnętrznego systemu zarządzania jakością ISO 9001:2008.

Sąd Rejonowy wskazał, że wywiązanie się powoda – pozwanego wzajemnie z obowiązku alimentacyjnego względem córki M. J., ustalonego dotychczas w wysokości 1.000 zł miesięcznie, nie jest połączone z nadmiernym dla niego uszczerbkiem. Sytuacja majątkowa i możliwości zarobkowe powoda nie uległy też zmniejszeniu, w porównaniu do okresu w którym ustalono obowiązek alimentacyjny, uzasadniającym dokonanie zmiany wysokości dotychczasowego obowiązku alimentacyjnego poprzez jego obniżenie do jakiegokolwiek kwoty. Dlatego też i w ustalonym stanie faktycznym, żądanie obniżenia alimentów do kwoty 400 zł nie znajduje uzasadnienia. Powód – pozwany wzajemnie nie wykazał bowiem, wbrew obowiązkowi z art. 6 k.c., iż jego obecne możliwości zarobkowe i sytuacja materialna uniemożliwiają wywiązanie się wobec uprawnionej z obowiązku alimentacyjnego w wysokości 1.000 zł. Obecnie powód – pozwany wzajemny R. J. jest nadal zatrudniony w Przedsiębiorstwie Budowlano – (...) Sp. z o.o. we W., na stanowisku kierownika budowy, osiąga wynagrodzeniem miesięcznym średnio z trzech ostatnich miesięcy (08-10.2014) netto 5.222,77 zł. Co więcej jego dochód roczny w 2013 roku, wynikający z PIT-36 wyniósł kwotę 97.278,21 zł co stanowi znaczny, ponad przeciętnie uzyskiwany przez osoby fizyczne dochód. W 2014 roku otrzymał on od (...) Bank S.A z siedzibą w W. ekwiwalent pieniężny z tytułu funduszu emerytalnego w kwocie 9.813,21 zł. Nie

wykazał on zatem żadnych okoliczności, uzasadniających przyjęcie, że nie ma możliwości alimentowania córki, czy też aby te możliwości uległy pogorszeniu. Miesięczne obciążenia powoda i wydatki kształtują się w granicach tych, jakie były przy zasądzeniu alimentów na kwotę 1.000 zł. Fakt, że powód – pozwany wzajemny w 2014 roku zaciągnął kredyt bankowy na zakup samochodu w kwocie 15.000 zł, na okres do dnia 01.09.2017r., z ratą miesięczną 507,31 zł świadczy o jego korzystnej sytuacji zarobkowej i zdolności kredytowej, bez uszczerbku dla jego niezbędnego utrzymania. Wprawdzie też powód – pozwany wzajemny, jak podał zalega z płatnościami za gaz, telewizję, internet, wodę – w sumie około 1.300 zł jednakże jego zadłużenie jest kilkakrotnie mniejsze niż miesięczny uzyskiwany przez niego dochód. Poza tym należy wskazać w tym miejscu, że rodzice winni dzielić się z dziećmi nawet szczupłymi dochodami, chyba że tej możliwości pozbawieni są w ogóle. Niewątpliwie pozwana – powódka wzajemna jest obecnie całkowicie zależna od wsparcia obojga rodziców. Matka nie jest w stanie sama udźwignąć ciężaru utrzymania córki, zresztą czyni to w porównywalnym stopniu, co powód - pozwany wzajemny. Obciążająca powoda obecnie kwota 1.000 zł miesięcznie w aktualnych warunkach uwzględniających usprawiedliwione koszty utrzymania pozwanej – powódki wzajemnej jak i możliwości zarobkowych powoda – pozwanego wzajemnie jest sumą adekwatną do ustalonego stanu faktycznego, a ograniczenie do niższego poziomu mogłoby prowadzić dla niekorzystnych dla uprawnionej następstw w postaci uniemożliwienia kontynuowania nauki. Za punkt odniesienia, co do sytuacji powoda – pozwanego wzajemnego można wskazać, że w dotychczas toczących się innych postępowaniach sądowych cywilnych i karnych z udziałem powoda – pozwanego wzajemnego uznawano, że jego sytuacja nie zwalania go od obowiązku poniesienia kosztów sądowych, czy nie uzasadnia przyznania mu pełnomocnika z urzędu. Także w niniejszej sprawie, sąd jak wyżej na wstępie uzasadnienia, cofnął powodowi – pozwanemu wzajemnemu zwolnienie od kosztów, ustalając, że sytuacja majątkowa umożliwia mu poniesienie kosztów bez uszczerbku dla utrzymania siebie i rodziny. Punktem odniesienia sytuacji majątkowej powoda jest także fakt, że z uzyskiwanego dochodu jest on w stanie finansowo wspierać swoją niepełnosprawną matkę w wysokości 500 zł miesięcznie.

Na uwzględnienie nie zasługiwało także powództwo pozwanej – powódki wzajemnej M. J. o podwyższenie alimentów z kwoty 1.000 zł do kwoty 1.350 zł miesięcznie. Pozwana – powódka wzajemna w toku procesu powoływała się na zmianę swojej sytuacji, w postaci zwiększonych kosztów miesięcznego utrzymania, podając, że obecnie jej koszty miesięczne stałe wynoszą około 2.667 zł, zaś dodatkowe wydatki w ujęciu rocznym to kwota 3.370 zł. Natomiast z analizy zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika, ażeby potrzeby uprawnionej były istotnie większe, aniżeli w dacie ustalania obowiązku alimentacyjnego na kwotę 1.000 zł. Twierdzenia pozwanej – powódki wzajemnej nie stanowią podstawy do zwiększenia obowiązku alimentacyjnego, a w ocenie Sądu pozwana – powódka wzajemna nie udowodniła, że od daty orzeczenia o obowiązku alimentacyjnym wzrosły jej co miesięczne i stałe wydatki w sposób istotny, uzasadniając zwiększenie alimentów. Podane przez nią koszty utrzymania i wydatki, po ich zweryfikowaniu w oparciu o przedłożone dokumenty oraz z uwzględnieniem doświadczenia życiowego istotne z punktu widzenia niezbędności wahają się w granicach ok 2.000 zł miesięcznie, oscylują w tych samych granicach, jakie miała w dacie ostatniego orzekania o obowiązku alimentacyjnym. Ich wyliczenie ma charakter jedynie hipotetyczny. Należy wskazać, że nie wszystkie wydatki pozwanej - powódki wzajemnej zostały przez nią wykazane dostatecznie, zaś niektóre z nich Sąd nie mógł uznać za niezbędne dla jej utrzymania. Pozwana – powódka wzajemna w konsekwencji nie wskazała rodzaju dodatkowych potrzeb i wysokości wydatków, które powodowałyby zwiększenie się istotnie jej kosztów utrzymania. Takim kosztem miesięcznym nie jest z pewnością utrzymanie dwóch psów, które nie stanowią wydatku związanego bezpośrednio z utrzymaniem pozwanej – powódki wzajemnej. Podobnie jak nie można uznać za uzasadnionego wydatku kosztów basenu i siłowni, albowiem pozwana – powódka wzajemna nie udowodniła, aby korzystanie z tego typu rekreacji było konieczne dla jej utrzymania, czy z uwagi na stan zdrowia. Przedłożone przez pozwaną – powódkę wzajemną faktury i dokumenty dokumentowały większość ponoszonych przez nią wydatków, które ponosiła ona w dacie ostatniego orzekania o obowiązku alimentacyjnym. Ponadto zdaniem Sądu doświadczenie życiowe wskazuje, że koszt utrzymania przy potrzebach wskazanych przez pozwaną – powódkę wzajemną mieści się w granicach normy, zaś wydatki są na średnim poziomie. Jednocześnie, o czym była mowa powyżej, należy wskazać, że sytuacja majątkowa powoda – pozwanego wzajemnego od daty orzeczenia o obowiązku alimentacyjnym nie uległa poprawie.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Rejonowy nie znalazł uzasadnienia, aby powód – pozwany wzajemny miał się dokładać do utrzymania powódki w kwocie 1.350 zł miesięcznie, zwłaszcza, że wykazany koszt utrzymania pozwanej – powódki wzajemnej nie jest istotnie większy, zaś w pozostałym zakresie koszty te pokrywa sama matka pozwanej – powódki wzajemnej – W. J.. Nie zwiększyły się zatem potrzeby dziecka, a zarobki powoda – pozwanego wzajemnego nie zmieniły się na tyle, aby można było stwierdzić, że nastąpiła zmiana stosunków, uzasadniająca wygaśnięcie obowiązku alimentacyjnego bądź zmianę wysokości obowiązku alimentacyjnego, chociażby w świetle zasad współżycia społecznego.

W punkcie III sentencji wyroku opierając się na przepisie art. 98 § 1 k.p.c., w zw. z art. 83 i w zw. z art. 113.1. i art. 13. 1. ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j.t. Dz. U. 2010 r., nr 90, poz. 594 ze zm.), Sąd Rejonowy nakazał powodowi – pozwanemu wzajemnemu R. J., aby uiścił na rzecz Skarbu Państwa kwotę 600 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, stanowiąca opłatę od pozwu, uznając jak wyżej w uzasadnieniu iż jego sytuacja materialno-bytowa nie uzasadnia w żadnej mierze zwolnienia nawet w ograniczonym zakresie od opłaty od pozwu.

Orzeczenie o kosztach procesu, zawarte w sentencji wyroku oparto na podstawie art. 96.1. ust. 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j.t. Dz. U. 2010 r., nr 90, poz. 594 ze zm.), stanowiącym, że nie mają obowiązku uiszczenia kosztów sądowych strona dochodząca roszczeń alimentacyjnych oraz strona pozwana w sprawie o obniżenie alimentów. Ponadto Sąd Rejonowy uznał, iż pozwana powódka wzajemna jako strona przegrywająca pozostawała jednak w mylnym przekonaniu, że może wygrać sprawę. Sąd wziął również pod uwagę sytuację materialno –bytową pozwanej – powódki wzajemnej i odstąpił od obciążania jej, jako strony przegrywającej, kosztami sądowymi.

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód (pozwany wzajemny) zaskarżając go w części, to jest w zakresie punktu I, III i IV rozstrzygnięcia.

Zaskarżonemu wyrokowi R. J. zarzucił naruszenie art. 138 k.r.o. poprzez jego niezastosowanie w przypadku, kiedy sytuacja pozwanej uległa poprawie, bowiem uzyskała odpowiednie wykształcenie, co uzasadnia zmianę orzeczenia dotyczącego obowiązku alimentacyjnego, a także naruszenie przepisu art. 133 § 3 k.r.o. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, kiedy wiek pozwanej, wykształcenie i stan zdrowia pozwala jej na podjęcie pracy zawodowej i samodzielne utrzymanie, a pozwana nie dokłada żadnych starań celem samodzielnego się utrzymania.

Wobec powyższych zarzutów skarżący wniósł o zmianę orzeczenia w zaskarżonej części poprzez uchylenie obowiązku alimentacyjnego w kwocie 1.000,00 zł ustalonego przez Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej wyrokiem z dnia 13 sierpnia 2012 r. w sprawie III RC 29/12 wobec M. J. oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania za obie instancje. Skarżący ewentualnie wniósł o obniżenie alimentów do kwoty 400,00 zł miesięcznie.

Dodatkowo w trakcie rozprawy apelacyjnej powód (pozwany wzajemny) sprecyzował, że wnosi o uchylenie jego obowiązku alimentacyjnego wobec córki od września 2014 r.

W ramach uzasadnienia skarżący podniósł, że stanowisko Sądu Rejonowego jest nieprawidłowe i sprzeczne z dokonanyimi ustaleniami faktycznymi. Powołując się na treść art. 133 k.r.o. R. J. wskazał, że Sąd w niniejszym procesie winien ocenić czy i w jakim zakresie dziecko dołożyło starań w celu przygotowania się do samodzielnego utrzymania. Skarżący podniósł, że w praktyce przyjęła się linia orzecznicza, zgodnie z którą w przypadku pobierania nauki na studiach wyższych górną granicą wieku, do którego trwa obowiązek alimentacyjny względem dziecka, jest ukończenie przez nie 26 roku życia. Po tym okresie, jak wskazał, jedynie szczególne względy mogą powodować dalsze trwania przedmiotowego obowiązku. Jednocześnie skarżący zwrócił uwagę na to, że rodzice mogą uchylić się od alimentacji względem dziecka, jeżeli jest ona połączona z nadmiernym uszczerbkiem zobowiązanych lub jeżeli dziecko nie dokłada starań w celu możliwości samodzielnego się utrzymania. R. J. podniósł, że od czasu wydania ostatniego orzeczenie alimentacyjnego po stronie pozwanej nastąpiła zmiana w postaci uzyskania przez nią możliwości zarobkowych. Skarżący wskazał, że jego córka ukończyła studia i uzyskała zawód magistra biologii. Obecnie ma zatem uprawnienia zawodowe i może podjąć prace w ich zakresie. Sama zaś chęć dalszego kształcenia przez pozwaną, w ocenie R. J.

nie może uzasadniać jego obowiązku alimentacyjnego. Skarżący podniósł, że w niniejszej sprawie nie istnieją żadne przeszkody do podjęcia przez jego córkę pracy zarobkowej, tym bardziej, że są oferty pracy dla pozwanej w zakresie zdobytego przez nią zawodu (dla magistra biologii) – co też ustalił Sąd I instancji. R. J. za mylny określił pogląd Sądu Rejonowego, iż pozwana może podjąć kolejny kierunek studiów, a po nim nawet studia doktoranckie, z jednoczesnym ciągłym oczekiwaniem pomocy alimentacyjnej powoda. Nadto skarżący zwrócił uwagę na to, że za jego racjami przemawia fakt podjęcia przez pozwaną kolejnych studiów na kierunku, który nie pozostaje w bezpośrednim związku z wyuczonym zawodem. Podsumowując R. J. wskazał, że istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy winna mieć okoliczność, że dotychczasowe przygotowanie zawodowe i nabyte kwalifikacje, pozwalają w pełni na samodzielne, regularne zarabkowanie.

W odpowiedzi na apelację pozwana (powódka wzajemna) wniosła o odrzucenie apelacji powoda w całości i utrzymanie w mocy wyroku Sądu I instancji. Ewentualnie M. J. wniosła o oddalenie apelacji i przeprowadzenie nowych dowodów oraz zaprzeczyła wszystkim twierdzeniom powoda zawartym w apelacji. Nadto pozwana (powódka wzajemna) wniosła o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów postępowania apelacyjnego według norm przepisanych.

Uzasadniając swoje stanowisko M. J. podniosła, że Sąd I instancji w prawidłowy sposób ocenił stan faktyczny niezbędny dla określenia czy wytoczone powództwo jest zasadne. Wskazała między innymi, że obecnie kontynuuje naukę celem uzyskania możliwie najlepszego wykształcenia. M. J. podniosła także, nie posiada żadnego własnego majątku, z którego mogłaby czerpać dochody. Pozwana (powódka wzajemna) zwróciła także uwagę na to, że od czasu ostatniego orzeczenia ustalającego wysokość obowiązku alimentacyjnego zmniejszeniu nie uległy jej potrzeby, a wręcz przeciwnie - u uwagi choćby na upływ czasu - uległy one zwiększeniu. Nadto M. J. wskazała, że podjęte przez nią studia odbywane są w trybie stacjonarnym - a więc uniemożliwiają podjęcie stałego zatrudnienia. W odpowiedzi na apelację zostało także podniesione, że przyjęcie przez M. J. zlecenia na wykonywanie pracy testera portalu internetowego nie może być przesłanką uchylenia obowiązku alimentacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje

W pierwszej kolejności Sąd Okręgowy wskazuje, że wyrok Sądu I instancji został zaskarżony jedynie przez powoda (pозwanego wzajemnego) w części stanowiącej w rzeczywistości rozstrzygnięcie wytoczonego przez niego powództwa. Apelacji nie wniesiono zaś od punktu II wyroku, w którym Sąd Rejonowy orzekł w przedmiocie powództwa wytoczonego przez M. J. (pозwaną / powódkę wzajemną). Wobec tego Sąd II instancji swoje zważania ogranicza jedynie to kwestii związanych z oceną zasadności żądania uchylenia obowiązku alimentacyjnego oraz żądania ewentualnego - obniżenia alimentów. Sąd nadto wskazuje, że w związku z tym, że dalej idącym wnioskiem apelacji było żądanie podstawowe (a nie fakultatywne), to właśnie nim należało się zająć w pierwszej kolejności.

Apelację należało uwzględnić w całości.

Sąd Okręgowy zważył, że mimo tego, iż Sąd Rejonowy dokonał prawidłowej subsumpcji przepisów pod zaistniały stan faktyczny, to poprzez błędną wykładnię zastosowanych przepisów niezasadnie uznał, że powództwo R. J. należało oddalić w całości.

Najbardziej typowym oraz jednocześnie najbardziej oczywistym układem podmiotowym obowiązku alimentacyjnego jest obowiązek występujący pomiędzy rodzicami a dziećmi. Bliskie więzi pokrewieństwa oraz fakt ponoszenia przez dorosłych swoistej odpowiedzialności za rozwój swoich pociech powoduje nie tylko złagodzenie generalnej zasady alimentacji w razie niedostatku (art. 133 § 2 k.r.o.). Ustawodawca odrywając czasowe granice przedmiotowego obowiązku od osiągnięcia przez dziecko pełnoletniości, przyjmuje bowiem jedynie regułę, że rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie (art. 133 § 1 ab initio k.r.o.). Reguła ta rzecz jasna doznaje wyjątków. Dlatego też rodzice nie są zobowiązani do świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka nie tylko wtedy, gdy jest ono w stanie utrzymać się samodzielnie (a contrario art. 133 § 1 ab initio k.r.o.), ale także wówczas, gdy dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania (art. 133 § 1 in fine k.r.o.) oraz gdy świadczenia te są połączone z nadmiernym dla nich uszczerbkiem (art.

133 § 3 ab initio k.r.o.) lub jeżeli dziecko nie dokłada starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego się utrzymania (art. 133 § 3 in fine k.r.o.).

Sąd Okręgowy zważył, że M. J. mimo tego, że byłaby w stanie się samodzielnie utrzymać, to nie dokłada ku temu należytych starań. Pozwana uzyskała wyższe wykształcenie. Po pierwsze, w czasie studiów, otrzymywała świadczenia alimentacyjne od powoda. Posiadała więc środki na utrzymanie w okresie, w którym zdobywała wykształcenie w kierunku przez samą siebie wybranym. Jej rozwój był więc wówczas w odpowiedni sposób zabezpieczony od strony finansowej. Wobec tego pozwana nie może obecnie podnosić, że nie miała możliwości podjęcia wybranego przez siebie kierunku studiów z uwagi na konieczność wyboru pozostającego w granicach jej możliwości. Po drugie, kończąc biologiczne studia magisterskie pozwana uzyskała wykształcenie pozwalające jej na otrzymanie pracy w zawodzie. Doświadczenie życiowe Sądu Okręgowy pozwala na stwierdzenie, że zdobycie wykształcenia w dziedzinie takiej, jak biologia, przy wykazaniu średnich chęci (których ze strony pozwanej nie miały miejsca), umożliwia otrzymanie pracy w zawodzie. Kierunek ten, podobnie jak inne kierunki ścisłe, jest obecnie wyjątkowo doceniany przez pracodawców. Należy wręcz zauważyć, że obecny rynek pracy wykazuje zapotrzebowanie na ludzi o wykształceniu pozwanej, nie tylko do pracy związanej z jej specjalnością, ale także z posiadaniem innych kwalifikacji, które można uzyskać w ramach wewnątrzzakładowych kursów lub szkoleń. Po trzecie Sąd zważył, że pozwana podjęła już pracę w ramach bezpłatnych praktyk. To zaś w pełni uzasadnia tezę, iż M. J. jest w stanie sprostać wymogom zatrudnienia. Innymi słowy pozwaną należy uznać za osobę wystarczająco dojrzałą i samodzielną ku wykonywaniu pracy zarobkowej. Nadto, co najistotniejsze, Sąd uznał, że przedmiotowa praca zarobkowa może być obecnie przez M. J. skutecznie świadczona bez potrzeby uzyskania dodatkowego wykształcenia, w tym w szczególności w kierunku zootechnika. Pozwaną należy bowiem uznawać za osobę, która swój pierwszy zawód już uzyskała. Chęć uzyskania kolejnego nie może już obciążać pozwanego. R. J. poprzez dotychczasowo istniejący obowiązek alimentacyjny przyczynił się do rozwoju córki w wystarczającym zakresie i czasie. Uznanie, iż podjęcie przez dziecko każdego kolejnego kierunku studiów prowadziłoby do przedłużenia okresu trwania obowiązku alimentacyjnego rodziców prowadziłoby ad absurdum. Stan taki w niektórych sytuacjach prowadziłby do sytuacji, w której nigdy nie byłoby możliwe zaktualizowanie się wyjątków od zasady wyrażonej w art. 133 § 1 ab initio k.r.o. Sąd wyjaśnia więc, że o ile w doktrynie i judykaturze przyjmuje się, że konturowanie nauki przez dziecko (z dobrymi wynikami) prowadzi do przedłużenia okresu trwania obowiązku alimentacyjnego rodziców wobec niego, o tyle dotyczy to zasadniczo sytuacji kontynuowania nauki do czasu uzyskania pierwszego zawodu.

Biorąc pod uwagę powyższe oraz podążając za regułą, iż dziecku które podjęło wyższe studia (pierwsze studia wyższe), przysługuje w stosunku do rodziców roszczenie alimentacyjne, w zasadzie do ich ukończenia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1976 r., III CRN 280/76, OSP 1977/11/196), Sąd uznał za zasadne orzeczenie jak w punkcie I wyroku. Za orzeczeniem takim przemawiała także niemożliwość uznania, iż pozwana znajduje się w niedostatku uzasadniającym utrzymanie wobec niej obowiązku świadczeń alimentacyjnych. Jak zostało już kilkukrotnie wskazane - co też znajduje odniesienie także do tej przesłanki - M. J. nie podejmuje zatrudnienia mimo tego, iż posiada wyuczony zawód i jest zdolna do pracy.

Nadto Sąd wskazuje, że z uwagi na stan faktyczny sprawy dopuszczalne było uchylenie obowiązku alimentacyjnego ojca wobec córki od września 2014 r. (to jest zgodnie z wnioskiem). Sąd przyjął, że okres kilku miesięcy wakacji od ukończenia studiów był dla M. J. wystarczający ku temu, aby mogła ona odnaleźć odpowiednie dla siebie zatrudnienie.

Z uwagi na powyższe okoliczności, kierując się przytoczonymi przepisami stanowiącymi materialno prawną podstawę orzeczenia oraz art. 386 § 1 k.p.c., Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

Wobec wyniku postępowania odwoławczego, w punkcie II wyroku należało zasądzić od pozwanej na rzecz powoda kwotę 600,00 zł tytułem kosztów procesu – stanowiącą równowartość uiszczonej przez skarżącego opłaty sądowej od apelacji.